

Tartu Ülikool
Sotsiaal- ja haridusteaduskond
Haridusteaduste instituut
Humanitaar- ja sotsiaallainete õpetamine põhikoolis õppekava

Eliis Rooma

AUTENTSED ÕPPEMATERJALID LÄBIVATE TEEMADE ÕPETAMISEL
PÕHIKOOLI II ASTME INGLISE KEELE TUNNIS

bakalaureusetöö

Juhendaja: Aet Sarv

Läbiv pealkiri: Autentsed materjalid läbivate teemade õpetamisel

KAITSMISELE LUBATUD

Juhendaja: Aet Sarv, MA

.....

(allkiri ja kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees: Pille Villems

.....

(allkiri ja kuupäev)

Tartu 2015

Resümee

Autentsed õppematerjalid läbivate teemade õpetamisel põhikooli II astme inglise keele tunnis

Läbivad teemad on Põhikooli riikliku õppekava kohustuslik osa ning juhend nende kasutamiseks keeleõppes on seal olemas. Nende õpetamiseks soovitatakse kasutada autentseid õppematerjale. Välja selgitamaks, mil määral õpetajad autentseid õppematerjale läbivate teemade õpetamisel kasutavad ja millised võivad olla takistused, koostati küsitlus. Vastas 52 inglise keele õpetajat üle Eesti.

Selgus, et autentsete õppematerjalide kasutamine ei ole seotud läbivate teemadega, pigem on määravaks erinevad takistused. Suurimaks takistuseks peeti autentsete materjalide otsimisele kuluvat aega ja tunniks kohaldamist.

Märksõnad: autentsed õppematerjalid, läbivad teemad

Abstract

Using Authentic Materials in Teaching Cross-Curricular Topics in the Second School Stage

Cross-curricular topics are a mandatory part of national curriculum. National curriculum for basic schools has guidelines how to use cross-curricular topics in language learning. It is recommended to use authentic materials to do that. In order to find out how teachers use authentic materials in teaching cross-curricular topics and what are the obstacles in doing that, a survey was compiled. 52 teachers from all over Estonia responded to the survey.

It was revealed that using authentic materials was not related with cross-curricular topics.

Using the materials was related with the number of obstacles. The time that was needed for searching authentic materials and preparing them for class were considered as biggest obstacles.

Key words: authentic materials, cross-curricular topics

Sisukord

Sissejuhatus	4
Läbivad teemad põhikooli II astmes	5
Autentsete õppematerjalide olulisus.....	6
Autentsete õppematerjalide roll keele omandamisel.....	7
Eesmärk ja uurimisküsimused.....	8
Metoodika.....	9
Valim	9
Mõõtevahend.....	9
Protseduur.....	10
Tulemused	10
Takistused autentsete õppematerjalide kasutamisel läbivate teemade õpetamisel.....	10
Autentsed õppematerjalid läbivate teemade õpetamisel	11
Arutelu.....	13
Tänuõnad	17
Autorsuse kinnitus.....	17
Kasutatud kirjandus.....	18
Lisa 1. Ankeet	
Lisa 2. Vastuse jaotumine ankeedi teise osa tabelis	

Sissejuhatus

Tänases avanenud piiridega maailmas on ligipääs erinevatele autentsetele materjalide vaid mõne liigutuse kaugusel. Infotehnoloogia areng on avanud tee sihtkeele kultuuriruumi ning selle tõttu on autentsed õppematerjalid keeleõppes hetkel esiplaanil (Mishan, 2005). Autentsete õppematerjalidena on eelkõige silmas peetud sihtkeele kultuuriruumist pärinevaid materjale, mille hulka kuuluvad ka filmid, ajalehed, muusikavideod jpm. Põhikooli riiklik õppekava (2014) seab eelduseks, et õpilane suudaks õpingute lõpus toime tulla autentses keelekeskkonnas, mille eelduseks oleks koolis võimalikult elulähedase keelega tutvumine. Lisaks sellele on tänapäeva keeleõppijal tekkinud ootus kohata oma õpingutes erinevaid autentseid õppematerjale (Mishan, 2005).

Keele õpetamise meetodid on jäetud õpetajatele rangelt piiritlemata. Eesmärgiks on ainult teatava keeletaseme saavutamine ning läbivate teemade käsitlemine. Põhikooli riikliku õppekava lisa 2 (2014) on välja toodud kaheksa läbivat teemat.

Läbivate teemade õpetamiseks on ilmunud mitmeid abistavaid materjale. Ka on keeleõppe keskmes teemavaldkonnad, mis Põhikooli riikliku õppekava lisa 2 (2011) kohaselt kannavad edasi läbivaid teemasid, leidnud tee paljudesse õpikutesse. Autentsete õppematerjalide kasutamiseks selliseid abimaterjale ei ole. Õpetajad on jäetud oma valikus üksi ning neile võib tunduda materjalide leidmine ja ülesannete koostamine aeganõudva protsessina, mistõttu eelistatakse juba koostatud õpikuid (Mishan, 2005).

Autor uuris, millisel määral kasutatakse läbivate teemade õpetamisel inglise keele tunnis autentseid õppematerjale põhikooli II astmes. Autentsete õppematerjalide klassiruumis kasutamist on uuritud varemgi nii õpetajate kui ka õpilaste vaatepunktist (Kõre, 2013; Kreitsmann, 2014). Varem pole aga keskendutud riikliku õppekava kohustuslikule osale, läbivatele teemadele ja nende sidumisele autentsete õppematerjalidega, kuid selle olulisusele viitab ka Põhikooli riikliku õppekava lisa 2 (2011) soovitades kasutada autentseid alustekste. Oleks oluline uurida, millisel määral ja kuidas kasutavad õpetajad autentseid õppematerjale iga läbiva teema õpetamisel ning millised võivad olla takistused.

Töö teoreetilises osas antakse ülevaade nii läbivate teemades vajalikkusest põhikooli II astmes kui ka autentsete õppematerjalide vajalikkusest võõrkeeleõppes. Sellele tuginedes on koostatud ankeet, mis uurib õpetajate nägemust sellest, kas ja kuidas nad on viimastel aastatel

keeletunnis sidunud autentseid õppematerjale läbivate teemadega. Küsitluses osalesid õpetajad üle Eesti.

Läbivad teemad põhikooli II astmes

Läbivaid teemasid on Põhikooli riikliku õppekava (2014) järgi kaheksa:

- 1) elukestev õpe ja karjääri planeerimine;
- 2) keskkond ja jätkusuutlik areng;
- 3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus;
- 4) kultuuriline identiteet;
- 5) teabekeskkond;
- 6) tehnoloogia ja innovatsioon;
- 7) tervis ja ohutus;
- 8) väärtused ja kõlblus.

Läbivaid teemasid õpetatakse teemavaldkondade kaudu. Teises kooliastmes on neid kuus ja eelkõige on seotud järgnevate läbivate teemadega (Läbivad teemad õppekavas I osa, 2010):

- 1) „Mina ja teised“ on seotud teemadega „kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“, „tervis ja ohutus“, „väärtused ja kõlblus“;
- 2) „Kodu ja lähiümbus“ on seotud teemadega „tervis ja ohutus“, „väärtused ja kõlblus“;
- 3) „Kodukoht Eesti“ on seotud teemadega „keskkond ja jätkusuutlik areng“, „kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“, „kultuuriline identiteet“, „väärtused ja kõlblus“;
- 4) „Riigid ja nende kultuur“ on seotud teemadega „kultuuriline identiteet“, „teabekeskkond“, „väärtused ja kõlblus“;
- 5) „Igapäevaelu“ on seotud teemadega „tehnoloogia ja innovatsioon“, „tervis ja ohutus“, „väärtused ja kõlblus“;
- 6) „Vaba aeg“ on seotud teemadega „kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“, „teabekeskkond“, „tehnoloogia ja innovatsioon“, „väärtused ja kõlblus“.

I kooliastme lõpuks näeb Põhikooli riiklik õppekava (2014) ette, et inglise keele õppija on saavutanud lugemises ja kirjutamises keeletaseme A1.1 ning kuulamises ja rääkimises keeletaseme A1.2. Teise kooliastmesse jõudvad õpilased saavad hakkama lihtsamate vestlustega ning on omandanud esmased teadmised õpitavast keelest ja kultuurist üldisemalt. On omandatud algtasemel keeleoskus.

Teises kooliastmes hakatakse kõrvutama eri kultuure, arendatakse sõnavara, harjutatakse iseseisvat lugemist ning mängitakse läbi rollimänge. (Põhikooli riikliku õppekava lisa 2, 2011) See avab õpetajatele palju võimalusi, näiteks saaks kasutada inglise keelt kõnelevatest maadest pärit ilukirjandust. Autentseid õppematerjale saab ka sisse tuua eri kultuuride näitlikustamiseks. Autentsest kultuuriruumist sisse toodud teksti raskeks jäämist ei pea kartma, kui jälgida teksti üldist keeletaset. Krasheni $i+1$ teooria kohaselt, kus i on saavutatud keeletase ja $+1$ on järgmine saavutatav tase, tuleb õpilastele pakkuda $+1$ keelevõrku. Kuid pakutav keel ei pea täpselt sellesse malli mahtuma, see võib sisaldada juba õpitud elemente ning elemente, mis jäävad $i+1$ võrgustikust väljapoole, mida võib nimetada „müraks“. Oluline on jälgida, et nn „müra“ liiga palju ei oleks ja kasutatav keel vastaks üldjoontes lapse keeletasemele. Sellisel viisil õpivad ka väikelapsed rääkima emakeelt. (Krashen; 1981)

Läbivate teemade õpetamisel lähtutakse eesmärgist, et see valmistab õpilast paremini ühiskonnas hakkama saamiseks ette. Kool toetab õpilase arengut viisil, mis võimaldab edasises elus edukat toimetulekut. (Läbivad teemad õppekavas I osa, 2010) Siinkohal olekski mõistlik siduda kaks asja – läbivad teemad, mis aitavad päris maailmas toime tulekuks ette valmistada, ja autentsed õppematerjalid, mis aitavad õpetajal päris maailma klassiruumi tuua.

Autentsete õppematerjalide olulisus

Antud töö kontekstis peetakse autentsete õppematerjalidena silmas inglise keelt kõnelevate maade kultuuriruumist pärinevaid materjale, näiteks ajakirjad, videod, laulud, filmid jne, mis ei ole eelnevalt kohandatud klassis kasutamiseks. Autentne õppematerjal käib ajaga kaasas, kuna tunnis saab kasutada just antud ajahetkel aktuaalseid teemasid. Kultuuri õpetamisel on sellest aga suur kasu. „Sõna „kultuur“ ise tuleb itaaliakeelsest sõnast „*cultura*“, mille sõnatüveks on „*colere*“, mis tähendab nii „harima“ kui ka „kasvatama“. Sõna etümoloogia aitab illustreerida, et kultuur on muutlik, muutuv ja liikuv nähtus, mis areneb koos ühiskonnaga.“ (Johnson, Rinvoluceri, 2010) Seega, kuna kultuur on muutuv nähtus, siis on ka vaja, et materjalid selle õpetamiseks suudaks selle muutusega kaasas käia.

Teises kooliastmes arendatakse suulist osaoskust „erineva sisuga rühmatöödega, sh mängude ja rollimängudega.“ (Põhikooli riikliku õppekava lisa 2, 2011) Selleks kasutatakse enamasti õpikutes ette antud mudeleid, mis võivad jääda eluvõõraks ning on loodud kindla teema edasi andmiseks. Näiteks on võrdlesid Scotton ja Bernstein teejuhiste andmist päris

vestluses õpikus ette antud mudeliga, ning leiti et päris vestlus ei jälgi kindlat mudelit ning sisaldab veel teema alustust, täpsustavaid küsimusi jpm (1988, viidatud Gilmore 2007 j). Päriselus toimivate mudelite puudus õpikutes tähendab, et õpilased sageli ei omanda oskust loomulikult vestlust alustada või lõpetada (Gilmore, 2007). Veelgi enam, õppematerjalidena salvestatud lindistused on väga selge ja korrektse hääldusega. See aga ei anna õpilastele realistlikke ootusi ja oskusi päris vestluses toime tulekuks. Emakeelena rääkija kõne kiirus, idioomid ja släng on asjad, mis klassiruumis võivad tähelepanuta jääda. Oleks oluline tutvustada õpilastele autentseid õppematerjale, et vaatamata limiteeritud õppesisule oleks nad võimalikult ette valmistatud keelt kasutama klassiruumist väljas. (Lingzhu ja Yuanyuan, 2010)

Sageli õpetajad aga loobuvad autentsete õppematerjalide kasutamisest. Isegi kui neil on ligipääs autentsetele õppematerjalidele, tunnevad õpetajad, et neil pole piisavalt materjale kogutud või nad pole nende klassiruumi viimiseks piisavalt materjalidega töötanud (Pino, 1990).

Autentsete õppematerjalide roll keele omandamisel

Põhikooli riikliku õppekava lisas 2 (2014) on märgitud, et võõrkeeleeõppe eesmärkide saavutamiseks, tuleks kasutada „selleks sobivaid võõrkeelseid (autentseid) alustekste.“ Sõna „sobivaid“ aitab tõlgendada Euroopa keeleõppe raamdokument (2007), kus on kirjas: „Võõrkeeleeõppe arengut kavandades võiks arvesse võtta ka keele loomulikkuse omandamisjärjestust, mis ilmneb ka näiteks lapse emakeele arengus.“

Alustekstide raskuse hindamine on õpetaja kätes ning võib sõltuda ka klassist, kellele materjale otsitakse. Materjale otsides ei pea jääma rangelt antud kooliastme keeletaseme piiresse. Neid materjale võib küll järjestada grammatilise keerukuse alusel, kuid tuleks arvestada, et need võivad tutvustada õppijatele uusi struktuure, mille vilunumad õpilased võivad kasutusele võtta enne selle tasemeni jõudmist (Euroopa keeleõppe raamdokument, 2007).

Konteksti abil suudavad lapsed aru saada ka keelestruktuuridest, mida nad ilmtingimata varem ei tunne. Lapse keeletaset saavad hinnata õpetajad (või emakeelelt õppides lapse eest hoolt kandjad) ning vastavalt omandatud keelele pakkuda raskemaid struktuure ja sõnu. Laps, asudes keeletasemel i , omandab sel viisil keeletaseme $i+1$. (Krashen, 1981) Keele omandamine on alateadlik protsess (erinev keele õppimisest) ja et keele

omandamine saaks toimuda on vaja, et keelesisend (*input*) oleks õppija jaoks huvitav. Selleks võib olla põnev vestlus, raamatu lugemine või filmi vaatamine – miski mis ei ole teadvustatud reeglite õppimise protsess. (Krashen, 2014)

Eesmärk ja uurimisküsimused

Põhikooli riikliku õppekava (2014) §14 punkt 1 sõnastab läbivate teemade olulisuse järgnevalt: „Läbivad teemad on aineülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.” See tähendab, et läbivad teemad õpetavad suutlikkust tulla toime klassivälistes olukordades, kus sündmuste käik ei ole õpiku tekstile kohaselt kindla mudeli põhjal üles ehitatud. Seega, et õpilased suudaksid tulla toime erinevates klassivälistes olukordades, oleks oluline neile tutvustada neid olukordi juba klassiruumis. Veelgi enam, selline sihtkultuuride klassis tutvustamine suurendab õpilaste huvi ning võib viia sõnavara suurenemiseni ja teadmiste parema kinnistumiseni (Pinsonneault, 2008). Oleks oluline välja selgitada, mis viisil õpetajad kasutavad autentseid õppematerjale erinevate läbivate teemade õpetamisel ja mis võiks seda takistada. Selleks püstitati kolm uurimisküsimust.

Millist autentset õppematerjali kasutatakse kasutatakse enim?

Kõre (2013) uurimuses selgus, et keskmiselt kõige rohkem kasutasid õpetajad pilte, fotosid, postreid ja silte. Õpilaste silmis kõige huvitavam autentsete õppematerjalide kasutamise viis on filmid (või klipid neist). (Kreitsmann, 2014) Mõlemad uurimused on läbi viidud Eestis, seega võib tulemusena võib oodata, et enim valitakse antud küsitluses (Lisa 1) grupe: „erinevad päevakajalised raadio- ja telesaated“, „filmid, telesaated, näidendid“ ja „erinevad fotod, pildid, postkaardid (kirjeldamiseks)“.

Milline läbiv teema soosib autentsete õppematerjalide kasutamist?

Läbivate teemade õpetamiseks on Põhikooli riikliku õppekava lisas 2 (2011) toodud välja kuus teemavaldkonda, mille kaudu neid õpetatakse. Iga teemavaldkonna juures on ära märgitud teema „väärtused ja kõlblus“, seega võib oodata, et ka see läbiv teema soosib autentsete õppematerjalide kasutamist.

Mida peavad õpetajad autentsete materjalide kasutamisel kõige suuremaks takistuseks? Pino (1990) uurimuses osalenud Hispaania inglise keele õpetajate põhjal leiti, et õpetajatel pole piisavalt autentseid materjale ning takistuses on ka ajakulu, nii nende

otsimisel kui tunniks kohaldamisel. Seetõttu võib oodata sarnaseid tulemusi Eesti õpetajate seas.

Metoodika

Valim

Valimi moodustasid Eesti koolide inglise keele õpetajad mugavusvalimi alusel. Õpetajatele küsitluse edastamiseks kasutati Eesti Inglise Keele Õpetajate Seltsi e-posti listi ning koolide kodulehekülgedel olevaid avalikke e-posti aadresse. Koolide kodulehed vaadati Eesti riigiportaali (s.a.) leheküljelt. Paljude koolide kodulehekülgedel puudusid täpsustused, millises kooliastmes õpetaja õpetab. Seega ei saa kindlaks teha, milline protsent kõikidest küsitluse lingi saanud II kooliastme õpetajaist küsitlusele vastas. Lõpliku valimi moodustas 52 õpetajat ning kõik vastused läksid arvesse.

Mõõtevahend

Mõõtevahendiks oli ankeet (Lisa 1), mis koosnes kahest osast. Esimene osa koosnes kümnest küsimusest ja selle lõpus oli jäetud võimalus kirjutada kommentaare. Teine osa oli esitatud tabeli kujul ning ka selle osa lõpus oli jäetud ruum kommentaarideks.

Esimeses osas uuriti, millised võivad olla takistused autentsete õppematerjalide kasutamisel läbivate teemadel õpetamisel. Võimalikud takistused esitati kümne väitena, mille puhul vastajad pidid kolmepalliskaalal (jah/nii ja naa/ei) hindama, kas antud väide on takistuseks autentsete õppematerjalide kasutamisel või ei. Kõigile kümnele väitele vastuse andmine oli kohustuslik.

Teises osas said vastajad tabelisse märkida, milliseid autentseid õppematerjale nad on kasutanud läbivate teemade õpetamisel. Autentsed õppematerjalid olid autori poolt reas liigitatud 13 suuremasse gruppi, tuginedes Pino (1990) välja toodud autentsete õppematerjalide tüüpidele. Tabeli veerus oli kaheksa läbivat teemat, mis on Põhikooli riiklikus õppekavas (2014).

Küsimustiku reliaablus ehk sisemine kooskõla on arvestatud Cronbachi alfa järgi 0,902. See ületab soovitusliku 0,7 väärtuse.

Protseduur

Küsitluse veebiaadress (ankeet.ee keskkonnas) saadeti esimesel korral laiali Eesti Inglise Keele Õpetajate Seltsi liikmetele, kuid vastajate aktiivsus oli väike. Seega otsustati saata teisel ringil küsitlus Eesti inglise keele õpetajatele, kelle e-posti aadress oli kooli kodulehel avalik. Kooli kodulehed vaadati Eesti riigiportaalist (s.a.) eesti.ee.

Enne küsitluse täitmist oli vastajatel lugeda lühike kaaskiri, mis tutvustas andmete koguja tausta ning andmete kogumise põhjust. Täpsustati ka, millise põhikooli astme kohta küsitlus käib. Lisaks informeeriti kaaskirjas vastajaid küsimustiku täitjate anonüümsusest, täitmisele kuluvast ajast ja lisatud oli ka anketeerija kontaktandmed, kuhu sai kirjutada lisaküsimuste korral. Küsitluse läbiviijale ühtegi lisaküsimustega kirja ei saabunud.

Andmeid töödeldi programmi IBM SPSS Statistics 22 abil. Esimese küsimusteploki andmeanalüüsiks kasutati Freidmani testi ja Wilcoxon'i testi. Küsimustiku teise poole osa (tabel Lisas 1) analüüsiks kasutati Friedman'i testi ja hii ruut testi.

Tulemused

Antud peatükis kirjeldatakse mõõtevahendiga kogutud tulemusi.

Takistused autentsete õppematerjalide kasutamisel läbivate teemade õpetamisel

Esimeses ploki esitati õpetajatele kümme võimalikku takistust autentsete õppematerjalide kasutamisel. Need esitati väite kujul ning õpetajatel tuli kolmepalliskaalal hinnata, kas need on takistused (jah/nii ja naa/ei). Igale väitele vastamine oli kohustuslik, seega igale küsimusele oli kokku 52 vastanut.

Esimese vastusteploki vastuseid analüüsiti kõigepealt Friedman'i testiga. Sellest selgus, et takistuste vahel on statistiliselt oluline erinevus ($p < 0,01$). Erinevuste leidmiseks kasutati Wilcoxon'i testi ja erinevuste leidmiseks võrreldi kõige enam valitud takistust „autentsete materjalide otsimisele kuluvat aega“ ($m=2,75$) teiste takistuste vastu.

Ilmnes, et kõige enam takistavateks teguriteks pidasid vastajad autentsete materjalide otsimisele kuluvat aega (76,9%) ja autentsete materjalide tunniks kohaldamisele kuluvat aega (71,2%). Nendel kahel takistusel esines statistiliselt oluline erinevus kõikide ülejäänute

takistustega.

50% vastanutest nõustusi, et antud vallas pole tehtud piisavalt koolitusi ning see on takistus autentsete materjalide kasutamisele. 34,6% õpetajates arvas, et pole piisavalt abimaterjale autentsete materjalide kasutamise kohta. Takistuseks pidas 21,2% vastajatest autentsete materjalide kättesaadavust. 30,8% õpetajatest nägi takistusena, et õppeaasta jooksul ei jõua katta kõiki läbivaid teemasid.

19,2% pidas takistuseks vähest kogemust autentsete õppematerjalidega. Vähemal määral peeti takistuseks: antud vallas pole tehtud üldse koolitusi (17,3%), teemakohaste autentsete materjalide puudumist (11,5%) ja õpikutes olevates materjalidest piisab läbivate teemade edasi andmiseks ning lisamaterjale pole juurde vaja leida (7,7%).

Autentsed õppematerjalid läbivate teemade õpetamisel

Autentsed õppematerjalid olid esitatud küsitluses 13 suurema grupina ning vastajatel oli võimalus valida, milliste läbivate teemade juures nad antud gruppi kuuluvaid materjale inglise keele tunnis kasutanud on. Ühe autentsete õppematerjalide grupi juures oli vastajal võimalik valida kõik läbivad teemad, mille õpetamisel ta antud materjale kasutanud on. Iga grupi juures on vastajate arv erinev tulenevalt sellest, mitu õpetajat antud autentset materjali tunnis kasutanud on.

Andmeanalüüsi hii ruut testi abil teostades selgus, et sellisel kujul kogutud andmeid on keeruline kontrollida. Välja sai selgitada, milliseid autentse õppematerjali ja läbivate teemade paaride vahel on statistiliselt oluline seos ($p < 0,05$). Kõige enam hinnati autentse õppematerjali ja läbiva teema paaridest, 12.6. Reisimisega seonduv: suveniirid, postkaardid, reisiplaanid jne - Kultuuriline identiteet, mida valiti 69,2% juhtudest. Sellel paaril oli statistiliselt oluline seos veel kolme paariga: 12.8. Ajakavad: kinokava, telekava, teatrikava, bussiajad, rongiajad jne - Kultuuriline identiteet (38,5%), 12.1. Erinevad päevakajalised raadio- ja telesaated – Teabekeskond (25%) ja 12.6. Reisimisega seonduv: suveniirid, postkaardid, reisiplaanid jne - Tervis ja ohutus (17,3%).

Ülejäänud paaridega statistiliselt olulist erinevust ei olnud. See tähendab, et autentsete õppematerjalide kasutamine ei sõltunud läbivast teemast, vaid autentsete õppematerjalide kasutamine jagunes ühtlaselt kõikide teemade vahel.

Kokku moodustus selliseid autentsete õppematerjalide ja läbivate teemade paare 104. Kõikide paaride ühekaupa analüüsimine oleks liiga mahukas, seega on välja toodud (Tabel 1)

10 protsentuaalselt kõige enam valitud paari ja 10 protsentuaalselt kõige vähem valitud paari (Tabel 2).

Tabel 1	Autentsete õppematerjalide ja läbiva teema paar, enim valitud	Valimise protsent
1.	12.6. Reisimisega seonduv: suveniirid, postkaardid, reisiplaanid jne - Kultuuriline identiteet	69,2%
2.	12.9. Muusika (seal hulgas muusikavideod ja laulusõnad) - Kultuuriline identiteet	67,3%
3.	12.13. Erinevad fotod, pildid, postkaardid (kirjeldamiseks) - Kultuuriline identiteet	67,3%
4.	12.5. Toiduga seonduv: menüüd, retseptid, poenimekirjad, kupongid - Tervis ja ohutus	59,6%
5.	12.3. Maakaardid, diagrammid, joonised, juhendid jne - Kultuuriline identiteet	57,7%
6.	12.9. Muusika (seal hulgas muusikavideod ja laulusõnad) - Väärtused ja kõlblus	57,7%
7.	12.10. Naljad, mõistatused, ütlused, vanasõnad - Kultuuriline identiteet	55,8%
8.	12.10. Naljad, mõistatused, ütlused, vanasõnad - Väärtused ja kõlblus	53,8%
9.	12.4. Erinevad vormid: CV, viisataotlus, hotelli registreerumine jne - Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine	53,8%
10.	12.12. Filmid, telesaated, näidendid - Kultuuriline identiteet	51,9%

Tabel 2	Autentse õppematerjali ja läbiva teema paar, vähim valitud	Valimise protsent
95.	12.5. Toiduga seonduv: menüüd, retseptid, poenimekirjad, kupongid - Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine	9,6%
96.	12.5. Toiduga seonduv: menüüd, retseptid, poenimekirjad, kupongid - Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	7,7%
97.	12.3. Maakaardid, diagrammid, joonised, juhendid jne - Tervis ja ohutus	7,7%
98.	12.11. Avaldused, kirjad - Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng	5,8%
99.	12.8. Ajakavad: kinokava, telekava, teatrikava, bussiajad, rongiajad jne - Tervis ja ohutus	5,8%

100.	12.4. Erinevad vormid: CV, viisataotlus, hotelli registreerumine jne - Tervis ja ohutus	5,8%
101.	12.4. Erinevad vormid: CV, viisataotlus, hotelli registreerumine jne - Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng	5,8%
102.	12.8. Ajakavad: kinokava, telekava, teatrikava, bussiajad, rongiajad jne - Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng	3,8%
103.	12.3. Maakaardid, diagrammid, joonised, juhendid jne - Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	3,8%
104.	12.11. Avaldused, kirjad - Tervis ja ohutus	1,9%

Arutelu

Takistused autentsete õppematerjalide kasutamisel

Andmeanalüüsi tulemusena saadi lõplik vastus ainult kolmandale uurimisküsimusele „Mida peavad õpetajad autentsete materjalide kasutamisel kõige suuremaks takistuseks?“. Vastused olid ootuspärased ning kinnitasid Pino (1990) ja Mishani (2005) välja toodud ajapuuduse tegurit. Probleemseks peeti eelkõige otsimisele kuluvat aega ning ka leitud materjali tunniks kohaldamisele kuluvat aega.

Küsitluses oli jäetud ruum õpetajatele kommenteerimiseks ning mitmed vastajad kurtsid eelkõige just ajanappuse üle. Üks õpetaja kirjeldas, miks ta on loobumas autentsete materjalide kasutamisest: „Peamine takistus on ajafaktor. Kuna annan tunde kõigis kolmes kooliastmes, kulub materjalide leidmiseks ja kohandamiseks eritasemeliste õpilaste õpetamisel lausa tunde. Seetõttu olen sunnitud vahel minema lihtsama vastupanu teed ning piirduma ainult õpiku ja töövihikuga. Eelistaksin kasutada tunnis võimalikult elulähedast täiendavat materjali.“ See näitab, et soov kasutada materjale on olemas, kuid õpetajad tunnevad, et nad on jäetud selles üksi ning lähevad sageli lihtsama vastupanu teed, kasutades juba olemasolevaid materjale (Mishan, 2005).

Kommentaaridest selgus ka, et õpetajad tunnevad, et kooli poolt pole tagatud autentsete materjalide tunnis kasutamise tingimusi. „Sageli tuleb hüljata püüd autentselt õpetada sest puuduvad vajalikud vahendid (kaasaegsemad sõnaraamatud, arvutid/tahvelarvutid, kõige hullemas seisus on kooli raamatukogud: puudub igasugune erialane inglisekeelne kirjandus).“ Kurdeti ka õppekava ja õpikute suure mahu üle, sooviti, et ainetunde oleks rohkem ning kardeti, et II kooliastme õpilased ei pruugi autentse keele

kuulamisel jutust aru saada oma vähese keeleoskuse tõttu. Üks õpetaja leidis aga, et tema jaoks on ka raske (sobivaid) autentseid materjale märgata.

Autentsed õppematerjalid ja läbivad teemad

Esimesed kaks uurimisküsimust lõplikku vastust ei saanud. Selgusid eelistatud autentsete õppematerjalide ja läbivate teemade paarid, millel oli omavahel statistiliselt oluline seos ($p < 0,05$) paariga 12.6. reisimisega seonduv: suveniirid, postkaardid, reisiplaanid jne ja „kultuuriline identiteet“. Nendeks olid:

12.8. ajakavad: kinokava, telekava, teatrikava, bussiajad, rongiajad jne ja „kultuuriline identiteet“;

12.1. erinevad päevakajalised raadio- ja telesaated ning „teabekeskkond“;

12.6. reisimisega seonduv: suveniirid, postkaardid, reisiplaanid jne ning „tervis ja ohutus“.

Ülejäänud tunnuste vahel statistiliselt olulist seost ei esinenud. See tähendab, et autentsete materjalide kasutamine ei sõltu nii väga läbivast teemast. Autor arvab, et pigem mõjutab autentsete materjalide kasutamist rohkem välja toodud takistustega.

Nende andmetega ei olnud võimalik vastata uurimisküsimusele „*Milline läbiv teema soosib autentsete õppematerjalide kasutamist?*“. Ükski õpetaja ei kommenteerinud, milline läbiv teema nende silmis autentsete materjalide kasutamiseks parim on. Ühe vastaja arvates aga vastab paljudel juhtudel valitud tekst mitmele läbivale teemale.

Samuti ei saanud vastust uurimisküsimus „*Millist autentset õppematerjali kasutatakse kasutatakse enim?*“. Õpetajate vabavastustest on aga kindel, et huvi ja vajadus autentseid õppematerjale kasutada on olemas. Üks õpetajatest põhjendas seda nii: „Kuna ruttu vananevad õpikud on suur probleem, siis tulebki pidevalt autentseid ja värskeid materjale juurde otsida. Pole mõtet lugeda õpikust 11. klassiga lugu sellest, kuidas tahetakse luua taskusse mahtuvaid vahendeid, millega raamatuid lugeda ükskõik kus.“ Teine õpetaja on lisanud: „Inglise keele õpetamisel on autentsete materjalide kasutamine hädavajalik, õpikus olev materjal ei kata õpilaste teadmishajadusi, sest elame muutuv maailmas.“

Alljärgnev on autori tõlgendus küsitluskeskkonna loodud vastuste jaotumise tabelile (Lisa 2).

Erinevad päevakajalised raadio- ja telesaated leidsid õpetajate kogemuses kõige enam kasutust „kultuurilise identiteedi“ (60% vastanutest) ning „väärtuse ja kõlbluse“ läbiva teema õpetamisel (48% vastanutest). Kõige vähem on päevakajalisi saateid kasutatud „elukestva

õppe“ ja „karjääriplaneerimise“ läbiva teema õpetamisel (9% vastanutest). Seda liiki materjale on ühe või mitme läbiva teema õpetamiseks kasutanud 40 õpetajat 52 küsitluses osalenust.

Audioraamatuid, telefonikõnesid ja muid lindistusi on läbivate teemade õpetamisel kasutanud 37 õpetajat kõikidest küsitlusest osalenutest. Võrdselt on neid kasutanud 41% vastanutest nii „elukestva õppe“ kui ka „tervise ja ohutuse“ läbiva teema õpetamiseks. 38% vastanutest on abi saanud ka erinevatest lindistustest „keskkonna ja jätkusuutliku arengu“, „tehnoloogia ja innovatsiooni“ ning „väärtused ja kõlblus“ õpetamisel. Ainult 7 vastanut 37 õpetajast kasutas lindistusi „kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“ läbiva teema tutvustamisel.

Maakaarte, diagramme, jooniseid ja juhendeid on klassiruumis tutvustanud läbivate teemade õpetamisel 44 õpetajat. Neist 30 (68%) kasutas seda „kultuurilise identiteedi“ õpetamisel. Ainult 2 (5%) leidis neile kasutust „kodanikualgatuse ja ettevõtlikkuse“ teema juures.

Erinevaid vorme, näiteks CV või viisataotlus, on 40 õpetajat kasutanud läbivate teemade õpetamisel. 70% vastanutest kasutas neid „elukestva õppe ja karjääriplaneerimise“ juures. Vähem leiti neile kasutust „keskkonna ja jätkusuutliku arengu“ ja „tervise ja ohutuse“ õpetamisel, mõlemal juhul oli seda teinud 3 õpetajat (8%).

Toiduga seonduvaid autentseid materjale, mille hulka kuuluvad näiteks retseptid, menüüd ja poenimekirjad, on kasutanud kokku 46 õpetajat. 31 õpetajat (70%) tegi seda läbiva teema „tervise ja ohutuse“ juures ja 25 (57%) vastanut leidis neist tuge teema „kultuuriline identiteet“ õpetamisel.

46 õpetajat on reisimisega seonduvat, näiteks suveniire või postkaarte, kasutanud erinevate läbivate teemade õpetamisel. 36 vastajaga (78%) võtab teema „kultuuriline identiteet“ esikoha, sellele järgneb 22 vastajaga (48%) „väärtused ja kõlblus“. Viimasele kohale jääb 6 vastajaga (13%) „tehnoloogia ja innovatsioon“.

Meediaväljaandeid ja muid trükiseid on 41 õpetajat läbivate teemade õpetamisel kasutanud. Esikohal on läbiv teema „kultuuriline identiteet“ 19 (46%) vastusega. Teist kohta jagavad 16 (39%) vastusega „elukestev õpe ja karjääriplaneerimine“ ning „väärtused ja kõlblus“.

Erinevaid ajakavasid, näiteks kino-, telekavasid või rongide sõiduplaane, on tunnis kasutanud läbiva teema õpetamiseks 40 õpetajat. Neist 22 (55%) on seda kasutanud „teabekeskkonna“ juures ja 20 (50%) „kultuurilise identiteedi“ juures.

Muusika on üks kahest populaarseimast autentse õppematerjali kasutamise viisist, mida läbivate teemade õpetamisel on kasutanud 48 õpetajat. Neist 35 (73%) on seda kasutanud „kultuurilise identiteedi“ õpetamisel ning 30 (63%) teema „väärtused ja kõlblus“

juures.

Muusikaga sama populaarsed on naljad, mõistatused, ütlused ja vanasõnad, mida on kasutanud 48 vastanut. Eelneva grupiga sarnaselt on populaarseimad läbivad teemad „kultuurilise identiteedi“ (29 vastanut, 60%) ja „väärtused ja kõlblus“ (28 vastanut, 58%).

Avaldused ja kirjad on abiks olnud „elukestva õppe ja karjääriplaneerimise“ juures, kus kokku 38 vastanust 24 (63%) küsimusele on seda kasutanud. Vaid 1 õpetaja (3%) on avaldustel ja kirjadel leidnud kasutust läbiva teema „tervis ja ohutus“ juures.

Filmid, telesaated ja näidendid on olnud kasutuses läbiva teema „kultuuriline identiteet“ õpetamisel 28 õpetaja (65% küsimusele vastanutest) klassiruumis. 27 õpetajat (63%) on neid kasutanud teema „väärtused ja kõlblus“ juures. Kõige vähem, 10 õpetajat (23%), on kasutanud neid „keskkonna ja jätkusuutliku arengu“ õpetamisel.

Erinevaid fotosid ja pilte on kasutanud 47 õpetajat läbivate teemade õpetamisel. Neist 35 (74%) on seda teinud „kultuurilise identiteedi“ juures. 21 õpetajat (45%) on neid kasutanud teema „väärtused ja kõlblus“ õpetamisel. Kõige vähem on leidnud fotod ja pildid kasutust „elukestva õppe ja karjääriplaneerimise“ juures, kus seda on kasutanud 10 õpetajat (30%).

Küsitlusele antud vastustest on näha, et välja toodud 13 autentse õppematerjali kategooriast on õpetajad suutnud vähemalt ühte kasutada iga läbiva teema õpetamiseks. See illustreerib ka hii ruut testiga saadud tulemusi – autentsed õppematerjalid on läbivate teemade lõikes jagunenud üldjoontes võrdselt.

Tulemuste rakendamisvõimalused

Kolmas uurimisküsimus, mis käsitles takistusi autentsete õppematerjalide kasutamisel läbivate teemade õpetamisel, pakkus võimaluse edasisteks uuringuteks. Praegused tulemused on piiratud sellega, et õpetajatele esitati kümme takistust väidetena. Edasi võiks uurida, mida veel võivad õpetajad näha takistustena nii autentsete õppematerjalide kasutamisel kui ka läbivate teemade õpetamisel. Võimalik jätk antud uurimusele oleks, kas autentseid õppematerjale takistavatele teguritele on lahendusi, mis võimaldaks materjale tunnis siiski kasutada.

Paraku jäid teised kaks uurimisküsimust lõpliku vastuseta. Hii ruut testi tulemusena selgusid statistiliselt olulise seosega autentse õppematerjali ja läbiva teema paarid. Selle tingis ankeedis kasutatud tabel ning selle analüüsimispiirangud. Autentsete materjalide kasutamine on aktuaalne ning oleks põhjust sarnast uurimust korrata. Tasuks keskenduda üksikutele

läbivatele teemadele või autentsete õppematerjalide tüüpidele.

Antud uuringu piiranguks oli kindlasti valimi suurus, seega täpsemaid tulemusi võiks anda sarnasel teemal kvalitatiivne uurimus või kvantitatiivne uurimus suurema valimiga.

Tänusõnad

Tänan kõiki inimesi, kes aitasid kaasa selle töö valmimisele, olles toeks nii heade nõuannetega kui ka moraalselt. Soovin tänada ka kõiki, kes leidsid aega, et küsimustikule vastata ja andsid sellega oma panuse.

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Eliis Rooma

20.05.2015

Kasutatud kirjandus

Eesti riigiportaal (s.a.). *Põhikoolid ja gümnaasiumid*. Külastatud aadressil

<https://www.eesti.ee/est/kontaktid/koolid>.

Euroopa keeleõppe raamdokument: õppimine, õpetamine ja hindamine. (2007).

Külastatud aadressil

https://www.hm.ee/sites/default/files/euroopa_keelee6ppe_raamdokument.pdf.

Gilmore, A. (2007). Authentic materials and authenticity in foreign language learning.

Language Teaching, 40, lk 97-118.

Johnson, G., & Rinvolduri, M. (2010). *Culture in our Classrooms*. Surrey: Delta Publishing.

Krashen, S. (1981) *Second Language Acquisition and Second Language Learning*

(2002 avaldatud internetis). Oxford: Pergamon Press. Külastatud aadressil

http://www.sdkrashen.com/content/books/sl_acquisition_and_learning.pdf

Krashen, S. (2014) *Remarks on Language Acquisition and Literacy: Language Acquisition*

and Teaching, Free Reading, "Test- Prep" and its Consequences, The Use of the

First Language, Writing, and the Great Native Speaker Teacher Debate. Külastatud

aadressil http://www.sdkrashen.com/content/articles/remarks_roundtable.pdf.

Kreitsmann, T. (2014). *Saaremaa õpilaste hinnangud autentsete materjalide kasutamisele*

põhikooli 7.–9. klassi inglise keele tundides. Publitseerimata bakalaureusetöö.

Tartu Ülikool.

Kõre, M. (2013). *Tartu- ja Jõgevamaa õpetajate hinnangud autentsete materjalide*

kasutamise kohta põhikooli 7.–9. klasside inglise keele tundides. Publitseerimata

bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.

Lingzhu, J., & Yuanyuan, Z. (2010). *The Use of Authentic Materials in Teaching EFL*

Listening. Külastatud aadressil <http://www.hltnmag.co.uk/aug10/mart03.htm>.

Luis, Ü. (Koost.). (2010). *Läbivad teemad õppekavas ja nende rakendamine koolis, I osa*.

Tartu: Tartu Ülikooli haridusuuringute ja õppekavaarenduse keskus. Külastatud aadressil: <http://digar.nlib.ee/digar/show/?id=55789>.

Luis, Ü., & Jaani, J. (Koost.). (2010). *Läbivad teemad õppekavas ja nende rakendamine koolis, II osa*. Tartu: Tartu Ülikooli haridusuuringute ja õppekavaarenduse keskus.

Külastatud aadressil:

https://www.hm.ee/sites/default/files/labivad_teemad_oppekavas_ii.pdf.

Mishan, F. (2005). *Designing Authenticity Into Language Learning Materials*. Bristol: Intellect Books.

Pino, B. G. (1990). *Culture-Authentic Materials in the Foreign Language Classroom*.

Külastatud aadressil <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED340235.pdf>.

Pinsonneault, B. C. (2008) *Authentic Input in Early Second Language Learning*.

Publitseerimata magistritöö. University of Massachusetts.

Põhikooli riiklik õppekava. (2014). Külastatud aadressil

<https://www.riigiteataja.ee/akt/129082014020>.

Põhikooli riiklik õppekava, lisa 2 Ainevaldkond „Võõrkeeled“. (2011). Külastatud aadressil

<https://www.riigiteataja.ee/akt/lisa/1290/8201/4020/1m%20lisa2.pdf#>.

Lisa 1. Ankeet

Lugupeetud inglise keele õpetaja!

Olen Tartu Ülikooli Sotsiaal- ja haridusteaduskonna tudeng Eliis Rooma ning palun Teie abi oma bakalaureusetöö koostamisel. Eesmärk on välja selgitada, kuidas kasutatakse inglise keele tunnis läbivate teemade õpetamisel autentseid õppematerjale ning millised võivad olla takistused. **Uurimus on põhikooli II astme kohta.**

Küsimustik on anonüümne ning Teie vastuseid kasutatakse vaid selle uurimustöö raames. Vastamiseks võib kuluda umbes 15 minutit.

Täiendavate küsimuste korral võib kirjutada *eliisrooma@gmail.com*.

Alljärgnevad väited kirjeldavad võimalikke takistusi autentsete materjalide kasutamisel läbivate teemade õpetamisel. Õige vastus palun märkige ristiga.

Läbivate teemade õpetamisel takistab autentsete õppematerjalide kasutamist:

- 1. Autentsete materjalide kättesaadavus.**
☐ Jah ☐ Nii ja naa ☐ Ei
- 2. Teemakohaste autentsete materjalide puudumine.**
☐ Jah ☐ Nii ja naa ☐ Ei
- 3. Autentsete materjalide otsimisele kuluv aeg.**
☐ Jah ☐ Nii ja naa ☐ Ei
- 4. Autentsete materjalide tunniks kohaldamisele kuluv aeg.**
☐ Jah ☐ Nii ja naa ☐ Ei
- 5. Vähene kogemus autentsete õppematerjalidega.**
☐ Jah ☐ Nii ja naa ☐ Ei
- 6. Antud vallas pole tehtud piisavalt koolitusi.**
☐ Jah ☐ Nii ja naa ☐ Ei
- 7. Antud vallas pole tehtud üldse koolitusi.**
☐ Jah ☐ Nii ja naa ☐ Ei
- 8. Pole piisavalt abimaterjale autentsete materjalide kasutamise kohta.**
☐ Jah ☐ Nii ja naa ☐ Ei
- 9. Õpikutes olevates materjalidest piisab läbivate teemade edasi andmiseks ja lisamaterjali pole juurde vaja leida.**
☐ Jah ☐ Nii ja naa ☐ Ei
- 10. Õppeaasta jooksul ei jõua katta kõiki läbivaid teemasid.**
☐ Jah ☐ Nii ja naa ☐ Ei

Tekkinud kommentaarid ja mõtted:

11. Palun märkige tabelisse ristiga, milliseid autentseid õppematerjale olete viimase paari aasta jooksul kasutanud milliste läbivate teemade juures. Märkida tuleks kõik sobivad variandid.

		Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine	Keskond ja ühiskonna jätkusuutlik areng	Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Kultuuriline identiteet	Teabekeskond	Tehnoloogia ja innovatsioon	Tervis ja ohutus	Väärtused ja kõlblus
11.1.	Erinevad päevakajalised raadio- ja telesaated								
11.2.	Erinevad lindistused: audioraamatud, telefonikõned jne								
11.3.	Maakaardid, diagrammid, joonised, juhendid jne								
11.4.	Erinevad vormid: CV, viisataotlus, hotelli registreerumine jne								
11.5.	Toiduga seonduv: menüüd, retseptid, poenimekirjad, kupongid								
11.6.	Reisimisega seonduv: suveniirid, postkaardid, reisiplaanid jne								
11.7.	Ajakirjad, ajalehed, kataloogid ja nendes sisalduvad reklaamid								
11.8.	Ajakavad: kinokava, telekava, teatrikava, bussiajad, rongiajad jne								
11.9.	Muusika (seal hulgas muusikavideod ja laulusõnad)								
11.10.	Naljad, mõistatused, ütlused, vanasõnad								
11.11.	Avaldused, kirjad								
11.12.	Filmid, telesaated, näidendid								
11.13.	Erinevad fotod, pildid, postkaardid (kirjeldamiseks)								

Lisa 2. Vastuse jaotumine ankeedi teise osa tabelis

Vastuste jaotuvustabeli koostas ankeet.ee keskkond.

	Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine	Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng	Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Kultuuriline identiteet	Teabekeskkond	Tehnoloogia ja innovatsioonohutus	Tervis ja ohutus	Väärtused ja kõlblus	Vastuseid kokku
12.1. Erinevad päevakajalised raadio- ja telesaated	23 % (9)	40 % (16)	25 % (10)	60 % (24)	33 % (13)	30 % (12)	33 % (13)	48 % (19)	40
12.2. Erinevad lindistused: audioraamatud, telefonikõned jne	41 % (15)	38 % (14)	19 % (7)	62 % (23)	35 % (13)	38 % (14)	41 % (15)	38 % (14)	37
12.3. Maakaardid, diagrammid, joonised, juhendid jne	16 % (7)	45 % (20)	5 % (2)	68 % (30)	23 % (10)	20 % (9)	9 % (4)	16 % (7)	44
12.4. Erinevad vormid: CV, viisataotlus, hotelli registreerumine jne	70 % (28)	8 % (3)	30 % (12)	38 % (15)	28 % (11)	18 % (7)	8 % (3)	18 % (7)	40
12.5. Toiduga seonduv: menüüd, retseptid, poenimekirjad, kupongid	11 % (5)	20 % (9)	9 % (4)	57 % (25)	20 % (9)	11 % (5)	70 % (31)	32 % (14)	44
12.6. Reisimisega seonduv: suveniirid, postkaardid, reisiplaanid jne	28 % (13)	22 % (10)	24 % (11)	78 % (36)	28 % (13)	13 % (6)	20 % (9)	48 % (22)	46
12.7. Ajakirjad, ajalehed, kataloogid ja nendes sisalduvad reklaamid	39 % (16)	24 % (10)	29 % (12)	46 % (19)	41 % (17)	24 % (10)	15 % (6)	39 % (16)	41
12.8. Ajakavad: kinokava, telekava, teatrikava, bussiajad, rongiajad jne	18 % (7)	5 % (2)	15 % (6)	50 % (20)	55 % (22)	18 % (7)	8 % (3)	23 % (9)	40
12.9. Muusika (seal hulgas muusikavideod ja laulusõnad)	21 % (10)	21 % (10)	21 % (10)	73 % (35)	25 % (12)	23 % (11)	21 % (10)	63 % (30)	48
12.10. Naljad, mõistatused, ütlused, vanasõnad	23 % (11)	13 % (6)	21 % (10)	60 % (29)	19 % (9)	15 % (7)	19 % (9)	58 % (28)	48
12.11. Avaldused, kirjad	63 % (24)	8 % (3)	32 % (12)	26 % (10)	32 % (12)	24 % (9)	3 % (1)	16 % (6)	38
12.12. Filmid, telesaated, näidendid	26 % (11)	23 % (10)	33 % (14)	65 % (28)	26 % (11)	28 % (12)	26 % (11)	63 % (27)	43
12.13. Erinevad fotod, pildid, postkaardid (kirjeldamiseks)	30 % (14)	38 % (18)	21 % (10)	74 % (35)	34 % (16)	34 % (16)	43 % (20)	45 % (21)	47

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Eliis Rooma (sünnikuupäev: 16.10.1991)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose
Autentsed õppematerjalid läbivate teemade õpetamisel põhikooli II astme inglise keele tunnis,
mille juhendaja on Aet Sarv,
 - 1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
 - 1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 20.05.2015